

Przeciw przemocy

PRZEMOC DOMOWA: RODZAJE I FORMY PRZEMOCY, CYKL PRZEMOCY.

A. Przemocą domową (zwaną także przemocą wewnątrzrodzinną) można określić zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciwko bliskiej osobie, które narusza jej prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody. Można wyróżnić jej następujące rodzaje:

1. Przemoc fizyczna - każde zachowanie względem drugiej osoby, którego celem jest zadanie fizycznego bólu, uszkodzenie ciała, pogorszenie stanu zdrowia, pozbawienie życia.

Przykłady: popychanie, bicie, odpychanie, kopanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, duszenie, klapsy, ciągnięcie za włosy i ich wrywanie, bicie otwartą dłońią lub pięścią, bicie przedmiotami, oparzenie, przypalanie papierosem, drapanie, gryzienie, plucie, ograniczenie swobody ruchu, trucie, zmuszanie do zażywania narkotyków lub picia alkoholu, porzucenie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy, celowe stwarzanie sytuacji niebezpiecznych dla zdrowia lub życia itp.

2. Przemoc psychiczna - każde zachowanie mające na celu zmniejszenie poczucia własnej wartości osoby krzywdzonej, wzbudzenie w drugiej osobie strachu, pozbawienie jej poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem.

Przykłady: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnego zdania i przekonań, stała bezpodstawną krytyka, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, poniżanie, znieważanie, zawstydzanie, stosowanie gróźb, celowa agresja wobec ulubionych zwierząt, niszczenie własności osobistej lub przedmiotów mających jakąś wartość dla ofiary, groźenie popełnieniem samobójstwa, zabiciem osoby krzywdzonej bądź kogoś jej bliskiego, zmuszanie do przyglądania się aktom przemocy, odrzucenia emocjonalne, wykorzystywanie dzieci do sprawowania kontroli (np. porwanie dziecka, wrogie nastawianie go w stosunku do osoby krzywdzonej), wywoływanie poczucia strachu poprzez spojrzenia, gesty, działania (np. trzaskanie drzwiami, demonstrowanie broni, drażnienie zwierząt) itp.

3. Przemoc seksualna - każde zachowanie mające na celu zmuszenie krzywdzonej osoby do podjęcia współżycia lub niechcianych czy nieakceptowanych praktyk i zachowań seksualnych.

Przykłady: gwałt, wymuszanie współżycia seksualnego i nieakceptowanych pieszczot, seksu z osobami trzecimi lub w ich obecności, sadystyczne formy współżycia seksualnego, krytyka i wyśmiewanie zachowań seksualnych, rozbieranie z użyciem siły, zmuszanie do uprawiania prostytutki, zmuszanie do oglądania masturbacji, filmowanie i robienie zdjęć podczas seksualnej aktywności bez zgody drugiej osoby, zmuszanie do oglądania pornografii itp.

4. Przemoc ekonomiczna i zaniedbanie - każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne i

bytowe uzależnienie osoby krzywdzonej od sprawcy.

Przykłady: odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie potrzeb materialnych rodziny, brak opieki i uniemożliwienie zaspokajania podstawowych potrzeb fizjologicznych (związanych ze snem, higieną, odżywianiem itp.), ograniczanie dostępu do leków, opieki medycznej itp.

B. Cykl przemocy.

Badania wykazały, że związki, w których kobiety doświadczają przemocy ze strony swoich partnerów przechodzą przez 3 fazy powtarzającego się cyklu.

1. Faza narastania napięcia.

W tej fazie partner jest spięty i stale podenerwowany. Każdy drobiazg wywołuje jego złość, często dąży do awantury, zaczyna więcej pić, przyjmować narkotyki lub inne substancje zmieniające świadomość. Może poniżyć partnerkę poprawiając tym samym swoje samopoczucie. Prowokuje kłótnie i staje się coraz bardziej niebezpieczny. Sprawia wrażenie, że nie potrafi zapanować nad gniewem i swoimi uczuciami. Partnerka stara się jakoś załagodzić sytuację. Uspokaja mężczyznę, stara się spełniać jego zachcianki, jak najlepiej wywiązuje się z obowiązków, czy po prostu „schodzi mu z drogi”. Często przeprosza partnera, chociaż nie ma go za co przeproszać. Ciągłe zastanawia się nad tym, co zrobić, by poprawić mu humor, uczynić go szczęśliwym i powstrzymać przed wyrządzeniem krzywdy. Niektóre kobiety w tej fazie mają różne dolegliwości fizyczne: bóle głowy, żołądka, cierpią na bezsenność czy utratę apetytu. Inne wpadają w apatię, tracą energię do życia albo stają się niespokojne i pobudzone. Jest to bezpośrednim wynikiem narastania napięcia, które po pewnym czasie staje się już nie do zniesienia. Zdarza się, że kobieta „wywołuje” awanturę byle tylko „mieć to już za sobą”.

2. Faza gwałtownej przemocy.

W tej fazie partner staje się niebezpieczny. Wpada w szał i wyładowuje się. Eksplozję złości wywołuje zazwyczaj jakiś drobiazg np. nieznaczne opóźnienie pory posiłku. Skutki użytej wobec partnerki przemocy mogą być różne: podbite oko, połamane kości, obrażenia wewnętrzne, poronienie, śmierć. Kobieta stara się zrobić wszystko aby uspokoić partnera i ochronić siebie. Zazwyczaj jednak, niezależnie od tego, jak bardzo się stara, wściekłość partnera narasta jeszcze bardziej. Kobieta czuje się bezradna, bo ani przekonywanie partnera, ani bycie miłą, ani unikanie czy bierne poddawanie się wcale jej nie pomaga i nie łagodzi też jego gniewu. Po zakończonym wybuchu przemocy kobieta jest w stanie szoku. Nie może uwierzyć, że to się naprawdę stało. Odczuwa wstyd i przerażenie, jest oszołomiona, staje się apatyczna, traci ochotę do życia, czuje złość i bezradność.

3. Faza miodowego miesiąca.

Gdy sprawca przemocy wyładował już swoją złość i wie, że posunął się za daleko, nagle staje się inną osobą. Okazuje skruchę, żałuje tego co zrobił i obiecuje, że to się nigdy więcej nie powtórzy. Stara się znaleźć jakieś wytłumaczenie dla tego co zrobił i przekonuje osobę, która doznała przemocy, że to był

jednorazowy, wyjątkowy incydent, który już nigdy się nie zdarzy. Sprawca okazuje osobie pokrzywdzonej ciepło i miłość, staje się podobny do tego, jakim był na początku znajomości. Przynosi kwiaty, prezenty, zachowuje się jakby przemoc nigdy nie miała miejsca. Dbą o partnerkę, spędza z nią czas, rozmawia i zazwyczaj utrzymuje bardzo satysfakcjonujące kontakty seksualne. Kobieta zaczyna wierzyć, że partnera faktycznie poniosło ten jeden, jedyny raz i że przemoc była tylko incydentem. Czuje się kochana i ważna, odczuwa bliskość i zespolenie z partnerem, życie we dwoje wydaje się piękne i pełne nadziei. Ale faza miodowego miesiąca i związane z nią przyjemności przemijają i znowu zaczyna się faza narastania napięcia. Faza miodowego miesiąca zatrzymuje osobę krzywdzoną w cyklu przemocy, bo pozwala jej zapomnieć o koszmarze pozostałych dwóch faz. Prawdziwe zagrożenie, jakie ta faza niesie ze sobą jest związane z faktem, że przemoc w następnym cyklu jest zazwyczaj gwałtowniejsza, a kolejne fazy miesiąca miodowego coraz krótsze.

PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE W ZWIĄZKU Z PRZEMOCĄ W RODZINIE.

ZNĘCANIE SIĘ FIZYCZNE LUB PSYCHICZNE

(art. 207 k.k.)

Znęcanie się fizyczne lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny - podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat. Jest to przestępstwo ścigane z urzędu tzn. prokurator i policja prowadzą postępowanie niezależnie od woli i zgody osoby pokrzywdzonej. Wycofanie skargi lub odmowa zeznań nie jest podstawą do umorzenia postępowania, jeśli istnieje uzasadnione przypuszczenie, że popełniono przestępstwo.

SPOWODOWANIE USZCZERBKU NA ZDROWIU

(art. 156 k.k. i art. 157 k.k.)

Prawo przewiduje odpowiedzialność karną za spowodowanie ciężkiego, średniego oraz lekkiego uszczerbku na zdrowiu.

ZGWAŁCENIE

(art. 197 k.k.)

Przestępstwo to polega na tym, że sprawca przemocą, groźbą bezprawną lub podstępem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego lub do poddania się innej czynności seksualnej albo do wykonania takiej czynności. Ofiarą gwałtu może być każda osoba niezależnie od płci, wieku oraz stosunku łączącego ją ze sprawcą. Do gwałtu może dojść także w małżeństwie.

GROŹBY KARALNE

(art. 190 k.k.)

Polega na groźeniu innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej. Groźba jest oddziaływaniem na psychikę ofiary. Przestępstwo zostaje dokonane, gdy wzbudza w ofierze uzasadnioną obawę jej spełnienia. Przestępstwo to ścigane jest na wniosek osoby pokrzywdzonej.

ZMUSZANIE

(art. 191 k.k.)

Polega na stosowaniu przemocy wobec osoby lub groźbach bezprawnych w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia czegoś niechcianego. Przestępstwo to podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

ROZPIJANIE MAŁOLETNIEGO

(art. 208 k.k.)

Przestępstwo rozpijania małoletniego przez sprawcę może polegać na dostarczaniu mu napoju alkoholowego, ułatwianiu jego spożycia lub nakłanianiu do jego spożycia.

PORZUCENIE OSOBY MAŁOLETNIĘJ PONIŻEJ 15. ROKU ŻYCIA

(art. 210 k.k.)

Przestępstwo porzucenia osoby małoletniej poniżej 15. roku życia polega na tym, że sprawca (wbrew obowiązkowi troszczenia się) oddala się od podopiecznego bez zapewnienia mu opieki.

UPROWADZENIE LUB ZATRZYMANIE MAŁOLETNIEGO PONIŻEJ LAT 15

(art. 211 k.k.)

Przestępstwo uprowadzenia osoby małoletniej poniżej 15 lat polega na tym, że sprawca wbrew woli osoby powołanej do opieki lub nadzoru uprowadza lub zatrzymuje osobę małoletnią.

KRADZIEŻ

(art. 278 § 4 k.k.)

Przestępstwo to polega na zabraniu (tzn. wyjęciu rzeczy spod władztwa drugiego człowieka bez jego zgody) cudzej rzeczy ruchomej w celu jej przywłaszczenia. Kradzież zostaje dokonana z chwilą, gdy sprawca obejmie rzecz we władanie. Kradzież może być dokonana również na szkodę osoby najbliższej.